

University of
Central Lancashire
UCLan Cyprus

Yeşil Hat Üzerinden Kaçakçılık ve İnsan Ticareti

Facilitator:

Knowledge partner:

Sponsored by:

British
High Commission
Nicosia

Yeşil Hat Üzerinden Kaçakçılık ve İnsan Ticareti Raporu

Şubat 2022

Bu rapor UCLan Kıbrıs tarafından 2021-22 yıllarında hayata geçirilen ‘Yeşil hat üzerinden Kaçakçılık ve İnsan Ticareti’ projesine bağlı bir bölümdür.¹ Projenin genel amacı BM kontrolü altındaki, Yeşil Hat olarak da bilinen, ara bölge üzerinden gerçekleştirilen kaçakçılık ve insan ticaretinin araştırılması, ortaya çıkarılması ve anlaşılmasıdır. Bu araştırma, yasadışı mallar, insan kaçakçılığı ve insan ticareti gibi birçok yasal olmayan eylemlerin önüne geçilmesinde yardımcı olacaktır. Bunlara bağlı olarak, bu araştırma aynı zamanda Yeşil Hat üzerinden gerçekleştirilen yasadışı eylemleri araştıran, engellemeye çalışan ve suçluları yargılamaya çalışan yetkililere de yardımcı olmayı hedefler.

Ekibin hedeflediği iki ana çıkarım şu şekildedir;

- (i) Kaçakçılık ve insan ticaretinin önüne geçilmesi amacıyla veri arttırma, yasaların uygulanabilirliğini arttırma ve bu mücadelede gerekli yasal çerçeveleri oluşturma;
- (ii) Ön saflarda bulunan görevlilere, hukukçulara, sivil toplum örgütlerine, öğrencilere, topluma ve genelde bağlantılı tüm kesimlere eğitim verme ve farkındalıklarını arttırma. Bu bahsi geçenler yapılırken, kendi toplumlarını konuyla alakalı tehlikelerle ilgili uyaracak, fikirler üretecek ve uygulayacak alan çalışanları ve/veya araştırmacılardan bir havuz oluşturma. Ayrıca, özelleştirilmiş eğitimler, odak grupları ve diğer aktiviteler aracılığıyla da farkındalığı arttırma amaçlarımızın içerisinde yer almaktadır.

Yukarıda verilen bilgiler ışığında, bu rapor Yeşil Hat üzerinden gerçekleştirilen kaçakçılık ve insan ticareti, mal kaçakçılığı konularında akademik kaynakları geliştirmeyi hedeflemektedir. İkinci amaç ise projenin gerçekleştirdiklerini raporlamaktır. Bu bağlamda, rapor iki ana bölümden oluşur. İlk bölümde bahsedilen olgular üzerinde raporun bulgularına değinilecektir. İkinci bölümde ise, UCLan Kıbrıs, ICLAIM² ve Step Up Stop Slavery³ tarafından desteklenen projenin uygulamalarından bahsedilecektir.

Kısaca Kıbrıs adasının tarihi:

¹ Smuggling and Human Trafficking across the Green Line < <https://htsproject.uclancyprus.ac.cy/> > Erişim tarihi: 14/02/2022

² Interdisciplinary Centre for Law, Alternative and Innovative Methods (ICLAIM) < <https://www.iclaimcentre.org/> > Erişim tarihi: 08/01/2022

³ Step Up Stop Slavery < <https://www.stepupstopslavery.org/> > Erişim tarihi: 08/01/2022

4

Kıbrıs adası Doğu Akdeniz’de üç kıta arasında konumlanmaktadır. Uzun bir süre Britanya hükümünden sonra adanın %97’si 1960 yılında bağımsızlığını kazanmıştır.⁵ Kıbrıs Cumhuriyeti 16 Ağustos 1960 yılında kurulmuş olsa da⁶, İngiliz yönetimi adanın yüzde 3’lük kısmında yönetim hakkını sürdürmeye devam etmektedir.⁷ Ağrotur ve Dikelya İngiliz Üsleri olarak bilinen iki askeri alan (2003’e kadar) göçmenler için yerleşke, birçok aile için ev olarak görev üstlenmektedir ve kendine ait Valisi, yasaları ve mahkemeleri ile yönetilmektedir.⁸

Bağımsızlıktan üç yıl sonra adada, anayasal bir kriz ortaya çıkmıştır. Hem toplum içi hem de toplumlar arası şiddet gittikçe artmış ve huzuru sağlamak için yapılan tüm müdahalelere rağmen bu girişimler başarısız olmuştur. Buna bağlı olarak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi

⁴ Map published by the Sovereign Base Areas Administration < www.sbaadministration.org/index.php/maps > Erişim tarihi: 21/03/2018

⁵ The Cyprus Act 1960, Section 2; *R (on the application of Tag Eldin Ramadan Bashir and others) v Secretary of State for the Home Department* [2018] UKSC 45; Klearchos Kyriakides, ‘The 1960 Treaties and the search for security in Cyprus’ (2009) 11 *Journal of Balkan and near Eastern Studies* 427

⁶ The Cyprus Act 1960, Section 1; Klearchos Kyriakides, ‘The 1960 Treaties and the search for security in Cyprus’ (2009) 11 *Journal of Balkan and near Eastern Studies* 427

⁷ Nasia Hadjigeorgiou ‘Sovereign Base Areas (SBA), Max Planck Encyclopaedia of International law < <https://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law-epil/9780199231690/law-9780199231690-e2261> > Erişim tarihi: 20/12/2021

⁸ *R (on the application of Tag Eldin Ramadan Bashir and others) v Secretary of State for the Home Department* [2018] UKSC 45; Sovereign Base Areas, The SBA Administration (SBAA) < <http://www.sbaadministration.org/index.php/administration> > Son erişim: 20/12/2021. For a legal appraisal of the status of the SBAs under EU law, see S. Laulhé Shaelou, ‘The principle of territorial exclusion in the EU: SBAs in Cyprus – a special case of sui generis territories in the EU’ in D. Kochenov (ed.), *EU Law of the Overseas: Outermost Regions, Associated Overseas Countries and Territories, Territories Sui Generis* (Kluwer Law International, The Netherlands, 2011) 153-175. Post Brexit, see S. Laulhé Shaelou and Katerina Kalaitzaki, ‘Of bits and pieces of EU law in territories: the many shades of European integration’ in D. Fromage (ed.) (Re-)defining Membership: Differentiation in and outside the European Union (OUP, 2022, forthcoming)

oybirliği ile 186 sayılı kararında adada Birleşmiş Milletler Kıbrıs'taki Barış Gücü (UNFICYP)'nün oluşturulmasını işaret etmiştir. UNFICYP'in görevleri ise şu şekilde sıralanmıştır;

- 1- Çatışmaların tekrar çıkmasını önlemek;
- 2- Hukukun ve adaletin tekrar sağlanması;
- 3- Normal şartlara geri dönüşün sağlanması.⁹

1974 yılında Türkiye adanın kuzey kısmını işgal edince, Güvenlik Konseyi UNFICYP'in görev alanlarını genişleten kararlar aldı, bu kararlar arasında; 16 Ağustos 1974 yılında fiili olarak oluşturulan ateşkes alanını kontrol etmesi ve Kıbrıs Ulusal Güçleri ile Türk ve Kıbrıs Türk ordularının arasında tampon bölgenin korunması vardı.¹⁰ Bu olaylardan yola çıkarak oluşturulan ateşkes bölgesi o zaman itibari ile "Yeşil Hat" olarak isimlendirilmiş ve adanın iki tarafını ortadan ikiye ayırmıştır. Adanın nüfusunu %80 Kıbrıslı Rum, %18 Kıbrıslı Türk ve diğer etnik kimlikler oluşturmaktadır.¹¹ 1974 Türkiye askeri işgali ve adanın fiili ayrımından sonra Kıbrıslı Türkler Kıbrıs'ın kuzeyine yerleşmiş, bağımsız 'Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti' (KKTC)ni ilan etmiştir. Ancak, bağımsızlık ilanına rağmen Kıbrıslı Türkler, Türkiye'ye, askeri, ekonomik ve siyasi anlamda bağımlı durumdadır.¹² BM Güvenlik Konseyi 541 numaralı kararı uyarınca 'KKTC' Türkiye haricinde başka bir ülke tarafından tanınmamaktadır.¹³

Kıbrıs Cumhuriyeti 1 Mayıs 2004 tarihinde Avrupa Birliği'ne kabul edilmiş, Kıbrıs topraklarının tümü Avrupa Birliği toprağı olarak kabul görse de, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kontrolü altında olmayan kuzey için 2003 Katılım Anlaşması 10. Protokol ile AB Müktesebatı askıya alınmıştır.¹⁴

⁹ UN Security Council, Security Council Resolution 186 (1964) [The Cyprus Question], 4 March 1964, S/RES/186 (1964)

¹⁰ Ibid

¹¹ European Commission, 'Cyprus- Population: demographic situation, languages and religions' (European Commission, 30/11/2021) < https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/population-demographic-situation-languages-and-religions-15_en > Erişim tarihi: 23/12/2021

¹² *Kıbrıs v. Türkiye*, 25781/94, Avrupa Konseyi: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 10 Mayıs 2001, < <https://www.refworld.org/cases/ECHR/43de0e7a4.html> > Erişim tarihi: 23/12/2021; UN Security Council, *Security Council resolution 541 (1983) [Cyprus]*, 18 November 1983, S/RES/541 (1983), < <https://www.refworld.org/docid/3b00f16528.html> > Erişim tarihi: 23/12/2021; UN Security Council, *Security Council resolution 550 (1984) [Cyprus]*, 11 May 1984, S/RES/550 (1984), < <https://www.refworld.org/docid/3b00f15b24.html> > Erişim tarihi: 23/12/2021

¹³ UN Security Council, *Security Council resolution 541 (1983) [Cyprus]*, 18 November 1983, S/RES/541 (1983), < <https://www.refworld.org/docid/3b00f16528.html> > Erişim tarihi: 23/12/2021; UN Security Council, *Security Council resolution 550 (1984) [Cyprus]*, 11 May 1984, S/RES/550 (1984), < <https://www.refworld.org/docid/3b00f15b24.html> > Erişim tarihi: 23/12/2021

¹⁴ Act concerning the conditions of accession of the Czech Republic, the Republic of Estonia, the Republic of Cyprus, the Republic of Latvia, the Republic of Lithuania, the Republic of Hungary, the Republic of Malta, the Republic of Poland, the Republic of Slovenia and the Slovak Republic and the adjustments to the Treaties on which the European Union is founded - Protocol No 10 on Cyprus, *Official Journal L 236*, 23/09/2003 P. 0955 – 0955; Act concerning the conditions of accession of the Czech Republic, the Republic of Estonia, the Republic of Cyprus, the Republic of Latvia, the Republic of Lithuania, the Republic of Hungary, the Republic of Malta, the Republic of Poland, the Republic of Slovenia and the Slovak Republic and the adjustments to the Treaties on which the European Union is founded - Protocol No 3 on the sovereign base areas of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland in Cyprus *Official Journal L 236*, 23/09/2003 P. 0940 – 944; See also S.

Hükümet kontrolü altında olmayan bölge için, AB Müktesebatı dâhilinde olmasa da, AB vatandaşı olan Kıbrıslı Türklerin hakları bu protokolden etkilenmemiş ve vatandaşlık hakları korunmuştur.¹⁵ Ayrıca vurgulamakta fayda var ki, bu bölge AB dışı toprak olarak sayılmamış ve 866/2004 sayılı Konsey Tüzüğüne dâhil kabul edilmiştir.¹⁶

Yeşil Hat Tüzüğü:

Katılım Antlaşmasına ek 10 Numaralı Protokolün 2. Maddesine ilişkin 866/2004 numaralı Konsey Tüzüğü 1 Mayıs 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir.¹⁷ Bu bağlamda, bu madde Yeşil Hat Tüzüğü olarak isimlendirilmiş ve bu tüzük uyarınca, kişilerin, malların ve hizmetlerin karşılıklı olarak hem hükümet kontrolüne ait topraklardan kontrol dışı topraklara, hem de kontrol dışı topraklardan hükümete ait topraklara geçişlerinin şartları belirlenmiştir.¹⁸ Yeşil Hat Tüzüğü'nün yasalara bağımlı olarak işlevselliğini kontrol altında tutabilmek amacıyla bu tüzüğe İngiliz Üsleri 'de dâhil edilmiştir.¹⁹ Pratikte, Yeşil Hat diye bahsedilen bölge adayı ikiye bölen ve 180 kilometre boyunca uzanan bir alandır. 2019 yılı içerisinde Yeşil Hat'tan 3,7 milyon insan sosyalleşmek veya alışveriş yapmak için geçiş yapmıştır. Ortalama olarak, geçişlerin 2,4 milyonunu adanın kuzeyine geçiş yapan Kıbrıslı Rumlar, 1,3 milyonunu ise adanın güneyine geçiş yapan Kıbrıslı Türkler oluşturmıştır.²⁰

Yeşil Hattın güvenliğini sağlamak iki tarafında ortak çerçevede buluşmasını ve anlaşmasını gerektirmektedir, çünkü her bir tarafın polisi hem toplumunun güvenliğini hem de sınır

Laulhé Shaelou, *The EU and Cyprus: principles and strategies of full integration* (vol. 3, Studies in EU External Relations, Brill/Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2010).

¹⁵ European Union: Council of the European Union, *Council Regulation (EC) No 2007/2004 of 26 October 2004 : Establishing a European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union*, 26 October 2004, No 2007/2004, <<https://www.refworld.org/docid/4847e8022.html>> Erişim tarihi: 23/11/2021; see S. Laulhé Shaelou, *The EU and Cyprus: principles and strategies of full integration* (vol. 3, Studies in EU External Relations, Brill/Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2010); see also S. Laulhé Shaelou, 'Market Freedoms, EU fundamental rights and public order: views from Cyprus', (2011) 30(1) Yearbook of European Law 298 (OUP) 298-357.

¹⁶ Ibid

¹⁷ European Union: Council of the European Union, *Council Regulation (EC) No 2007/2004 of 26 October 2004 : Establishing a European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union*, 26 October 2004, No 2007/2004, <<https://www.refworld.org/docid/4847e8022.html>> Son erişim: 23/11/2021. See 1. S. Laulhé Shaelou, *The EU and Cyprus: principles and strategies of full integration* (vol. 3, Studies in EU External Relations, Brill/Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2010); see also S. Laulhé Shaelou, 'Market Freedoms, EU fundamental rights and public order: views from Cyprus', (2011) 30(1) Yearbook of European Law 298 (OUP) 298-357

¹⁸ Ibid

¹⁹ European Union: Council of the European Union, *Council Regulation (EC) No 2007/2004 of 26 October 2004 : Establishing a European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union*, 26 October 2004, No 2007/2004, third recital <<https://www.refworld.org/docid/4847e8022.html>> Erişim tarihi: 23/11/2021

²⁰ European Commission, Report from the Commission to the Council: Sixteenth report on the implementation of Council Regulation (EC) No 866/2004 of 29 April 2004 and the situation resulting from its application covering the period 1 January until 31 December 2019 <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/com_2020_239_f1_report_from_commission_en_v4_p1_107940_6.pdf> Erişim tarihi: 23/12/2021

güvenliğini sağlamak durumundadır ki bu da her bir tarafın karşı tarafla iletişime açık olması, bilgi paylaşımı yapması gerekliliğini doğurmaktadır. Bu bağlamda, yasal ve fiili otoritelerin ortak çalışması önem arz etmektedir, ancak KKTC'nin 'Tayvan Modeli 'ne Evrimleşmesi' veya tanınması durumu, ortak çalışmaların önünü tıkamaktadır. Ortak çalışma yürütülememesi konusunda en önemli örneklerden biri meşhur Güzelyurtlu davasıdır.²¹ Bu davada, üç Kıbrıslı Türk, Kıbrıs Cumhuriyeti'nde öldürülmüştür. Cumhuriyet araştırma başlatmış ve 8 şüpheli bulmuş ancak şüphelilerin tümü 'KKTC' topraklarına kaçmıştır. Aynı zamanda 'KKTC' tarafından da bir araştırma başlatılmış ve şüpheliler tutuklanmıştır. Ancak soruşturma, 'KKTC'nin şüphelileri Kıbrıs Cumhuriyeti'ne iade etmeyi reddetmesi ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin de kanıtları 'KKTC'ye vermesini reddetmesiyle çıkmaza sürüklenmiştir. Ortak çalışmanın başarısızlığı bu durum, şüphelilerin yargılanamamasına ve serbest kalmalarına sebep olmuştur. Bunun ardından mağdurların aileleri, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2. ve 13. Maddeleri (sırasıyla, yaşama hakkı ve etkili başvuru hakkı) altında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) başvuru yapmıştır. 2019 yılının Ocak ayında AİHM Yüce Divanı ilgili iki devletin mağdurların ölümleri ile ilgili efektif bir soruşturma gerçekleştirmek için ortak çalışma yapması gerektiği kararını almıştır. Yasal açıdan bakıldığında dava ne kadar açık olsa da, siyasi anlamda, uluslararası arenada tanınırlık anlamında çıkmazda olan iki devletin polis güçlerinin ortak çalışması gerekliliği olayı karışık duruma getirmişti. AİHM Yüce Divan'ı Kıbrıs Cumhuriyeti'nin yaşam hakkı sürecini ihlal etmediği, ancak Türkiye'nin iletişim kanallarını kapattığı ve şüphelilerin Kıbrıs Cumhuriyetine iadesini reddettiği gerekçeleri ile 2. Maddeyi ihlal ettiği kararına varmıştı.²²

Yeşil Hattın güvenliği ile alakalı durumlara bakması amacıyla oluşturulan, 12 iki toplumlu teknik komiteden biri olan, Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk'ler arasında günlük meselelerde ortak çalışmayı güçlendirme amacı taşıyan İki Toplumlu Suç ve Suçlara İlişkin Konular Teknik Komitesi, 2009 yılında Ortak Temas Odası'nı oluşturmuştur.²³ BM desteği ile birlikte iki tarafın karşılıklı bilgi aktarımı yapmasını amaçlayan Ortak Temas Odası, 'tanımadan iletişim' olarak adlandırılmıştır. Özetle, iki tarafın yasa koruma birimlerinin karşı taraf ile doğrudan veya resmi olarak iletişimi bulunmamaktadır²⁴. Bunun yerine, oluşturulan mekanizmalar iki tarafa da UNFICYP aracılığı ile bilgi paylaşımı ve yardım talebi şansı sunmaktadır. 2009 yılı Haziran ayı ile 31 Aralık 2018 tarihleri arasında Kıbrıs Cumhuriyeti polisi tarafından 633 yardım talebi, 'KKTC'

²¹ Güzelyurtlu ve diğerleri v. Kıbrıs ve Türkiye, Başvuru No. 36925/07, Avrupa Konseyi: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 29 Ocak 2019

²² Güzelyurtlu ve diğerleri v. Kıbrıs ve Türkiye, Başvuru No. 36925/07, Avrupa Konseyi: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 29 Ocak 2019

²³ United Nations. UN Cyprus Talks: On Criminal Matters (United Nations, 2021) < <https://uncyprustalks.unmissions.org/criminal-matters> > Erişim tarihi: 23/12/2021

²⁴ Ker-Lindsay, James, and Eiki Berg. 2018. 'Introduction: A Conceptual Framework for Engagement with de facto States', *Ethnopolitics*, 17: 335-42; Nasia Hadjigeorgiou and Dina Kapardis, 'Police Cooperation in Cases of Unrecognised Secessions: The Joint Communications Rooms in Cyprus' (2022, forthcoming)

tarafından ise 388 yardım talebi kayıtlara geçmiştir.²⁵ Oluşturulduğu yıldan itibaren Ortak Temas Odası;

- 1- Silah ve uyuşturucu kaçakçılığı, hırsızlık, araç hırsızlığı, cinsel saldırı; çocuk kaçırma ve cinayet gibi birçok suç faaliyetlerinde bilgi aktarımı gerçekleştirmiştir.
- 2- Yeşil Hat üzerinde kayıp olmuş şahısların bulunmasına yardımcı olmuş.
- 3- Aile içi şiddet ve çocuk velayeti konularında da görev üstlenmiştir.²⁶

İki taraf arasında en sık rastlanan ve ortak çalışma alanında yaşanan en önemli sorun ise bir tarafın öteki taraf vatandaşı bir suçlu için yakalama emri çıkarması ve iade talebi etmesi durumudur.²⁷ Bu gibi durumlarda, iki tarafın da iç yasaları kendi vatandaşlarını iade etmelerini engellemektedir. Örneklendirecek olursak, Kıbrıs Cumhuriyeti, Kıbrıslı Rum veya Kıbrıslı Türk'leri iade etmeyi reddederken, Ortak Temas Odası aracılığı ile Türk asıllıları daha önce 'KKTC'ye iade etmiş ve etmeye de devam etmektedir.²⁸ 'KKTC' Kıbrıslı Türkleri veya Türkleri iade etmemektedir.

Kişilerin Sınırlardan Geçişleri ve Kaçakçılık;

Kıbrıslıların, diğer AB vatandaşlarının ve üçüncü dünya ülkeleri vatandaşlarının karşı taraflara geçişleri yasal olarak belirtilen ve bu bağlamda yetkilendirilen sınır kapılarından gerçekleşmektedir²⁹. Buna rağmen, Avrupa Komisyonunun Tüzüğüne uygulanmasına dair on yedinci raporunda istatistikler göstermektedir ki Yeşil Hat'tan izinsiz geçişler oldukça yüksek sayıdadır.³⁰ Bu geçişler birçok suç unsuruna bağlıdır. İnsan kaçakçılığını, yasal olmayan yollar ve sahte belgeler aracılığıyla bir ülkeye gönüllü olarak giriş yapmayı hedefleyen kişilerin sınırlar arası geçişleri olarak tanımlayabiliriz.³¹ Bahsettiğimiz insan kaçakçılığı, insan ticaretinden

²⁵ Nasia Hadjigeorgiou and Dina Kapardis, 'Police Cooperation in Cases of Unrecognised Secessions: The Joint Communications Rooms in Cyprus' (2022, forthcoming)

²⁶ Nasia Hadjigeorgiou and Dina Kapardis, 'Police Cooperation in Cases of Unrecognised Secessions: The Joint Communications Rooms in Cyprus' (2022, forthcoming); United Nations. UN Cyprus Talks: On Criminal Matters (United Nations, 2021) < <https://uncyprustalks.unmissions.org/criminal-matters> > Erişim tarihi: 23/12/2021

²⁷ Nasia Hadjigeorgiou and Dina Kapardis, 'Police Cooperation in Cases of Unrecognised Secessions: The Joint Communications Rooms in Cyprus' (2022, forthcoming)

²⁸ United Nations operation in Cyprus: Report of the Secretary-General (6 July 2018, S/2018/676), para. 23.

²⁹ European Commission, Report from the Commission to the Council: Sixteenth report on the implementation of Council Regulation (EC) No 866/2004 of 29 April 2004 and the situation resulting from its application covering the period 1 January until 31 December 2019 <

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/com_2020_239_f1_report_from_commission_en_v4_p1_107940_6.pdf > Erişim tarihi: 23/12/2021; see S. Laulhé Shaelou, The EU and Cyprus: principles and strategies of full integration (vol. 3, Studies in EU External Relations, Brill/Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, 2010)

³⁰ European Commission, Report from the Commission to the Council: Seventeenth report on the implementation of Council Regulation (EC) No 866/2004 of 29 April 2004 and the situation resulting from its application covering the period 1 January until 31 December 2020 <

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/com_2021_273_f1_green_line_report.pdf > Erişim tarihi: 23/12/2021

³¹ Ibid

farklıdır; insan ticaretinde kişiler gönülsüz olarak, istismar amacıyla zorla alıkonmaktadır. Ancak, suç insan kaçakçılığı olarak başlayabilir ve daha sonra insan ticaretine de dönüşebilir.

Avrupa İçişleri Komiseri Ylva Johansson, 2021 yılının Eylül ayında yaptığı açıklamasında son rakamların Kıbrıs'ta bulunan tüm göçmenlerin adaya ulaşım için suç şebekelerine bel bağladığını gösterdiğini söylemiş, İçişleri Bakanı da Komiser ile ortak düzenlediği bir basın açıklamasında bu durumun Yeşil Hat'ta yeterli kontrol olmamasından kaynaklandığını belirtmişti³². Kıbrıs'ta, 2021 yılının Eylül ayına kadar, bir önceki seneye göre adaya ulaşan göçmen sayısının %47 arttığı gözlemlenmiştir.³³ 2020 yılında, 6026 kişinin hükümet yönetimindeki topraklara ulaştığı, bunların 5413'ünün Yeşil Hat'tı geçerek, 613'ünün ise tekneler aracılığı ile ulaştığı gözlemlenmiştir. Bir önceki sene aynı dönemlerde ise hem tekne hem Yeşil Hat aracılığı ile 4100 kişinin hükümet yönetimindeki topraklara ulaştığı gözlemlenmiştir.³⁴ Kıbrıs Cumhuriyeti, kaçakçılığı ve ticareti önleme amacıyla Green Line Watch projesini hayata geçirmiştir. Bu proje, ara bölgede polis önlemlerini arttırmayı hedeflemektedir.³⁵ Proje ile alakalı karar metni netleşmiş olmamasına rağmen, medya, bu projenin ara bölgede polis önlemlerini arttırmayı hedeflediğini belirtmiştir. Aynı kaynak, emniyet otoritelerinin hem yerel yönetimler hem de bölge insanının dâhil olacağı bir model izleneceğini iddia etmiştir.³⁶ Aynı zamanda programın geçiş noktalarını ve sınırı haritalandıracağı, bu yöntem ile acil hareket planı ve eğitim görsellerinin de oluşturulacağı vurgulanmıştır.³⁷

'KKTC' yetkili makamları da Kıbrıs'ın kuzeyinde düzensiz göç hareketlerinin kontrol altına alınacağı uygulamaların çalışmalarına devam edildiğini belirtmiştir. 2020 yılında, Kıbrıs'ın kuzeyine giriş yapmaya çalışan 2,147 kişi geri gönderilmiştir.³⁸ Kıbrıs'ın kuzeyinde yakalanan

³² Initial Statement by the Minister of the Interior, Mr. Nicos Nouris, at the Press Conference with the European Commissioner for Home Affairs, Ms Ylva Johansson (2021) <<https://www.pio.gov.cy/en/press-releases-article.html?id=22976#flat>> Erişim tarihi: 23/12/2021

³³ European Commission, Report from the Commission to the Council: Seventeenth report on the implementation of Council Regulation (EC) No 866/2004 of 29 April 2004 and the situation resulting from its application covering the period 1 January until 31 December 2020 <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/com_2021_273_f1_green_line_report.pdf> Erişim tarihi: 23/12/2021; EU: we must find a way to stop people-smuggling <<https://cyprus-mail.com/2021/09/30/eu-we-must-find-a-way-to-stop-people-smuggling/>> Erişim tarihi: 23/12/2021; Reliefweb, 'Med: Commissioner Visits Cyprus, MED 5 Declares Pact "Unacceptable", Rescues and Arrivals Continue as Do Interceptions and Returns' (ECRE, 1 October 2021) <<https://reliefweb.int/report/cyprus/med-commissioner-visits-cyprus-med5-declares-pact-unacceptable-rescues-and-arrivals>> Erişim tarihi: 23/12/2021

³⁴ Ibid

³⁵ CyprusMail, 'Green Line Watch to combat smuggling' (Cyprus Mail. George Psyllides, 22 July 2015) <<https://cyprus-mail.com/2015/07/22/green-line-watch-to-combat-smuggling/>> Erişim tarihi: 23/12/2021

³⁶ Ibid

³⁷ Ibid

³⁸ European Commission, Report from the Commission to the Council: Seventeenth report on the implementation of Council Regulation (EC) No 866/2004 of 29 April 2004 and the situation resulting from its application covering the period 1 January until 31 December 2020 <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/com_2021_273_f1_green_line_report.pdf> Erişim tarihi: 23/12/2021

1,162 kişi tutuklanmış ve sınır dışı edilmiştir. BM nezdinde İki Toplumlu Suç ve Suçlara İlişkin Konular Teknik Komitesinin organizasyonu ile iki tarafın temsilcileri bu konu üzerine görüşmeler yapmıştır. Bu Komitenin uzantısı olan ve suçlar ile ilgili meselelerde bilgi paylaşım platformu olarak görev üstlenen Ortak Temas Odası aracılığı ile iki toplumun temsilcileri görüşmelere devam etmiştir. UNFICYP desteği ile Ortak Temas Odası 2020 yılında yedi suçlunun iki toplum arasında iadelerini gerçekleştirmiştir. 'KKTC'deki koruma mekanizmalarının yetersizliği ve yasal çerçevelerin kısıtlı imkânları dolayısı ile mağdurlar destek alma ve korunma konusunda savunmasız kalmaktadır. Kaçakçılar bu durumu kendi avantajlarına çevirmiş ve fırsat olarak da kullanmaya devam etmektedirler.³⁹

Tahmin edilebileceği gibi insan kaçakçılığı yalnızca Kıbrıs Cumhuriyetini etkilememektedir. İngiliz Üslerinden biri olan Dikelya Üssü, kuzeye yakın tarım alanları ve terk edilmiş binaları ile kaçakçılar ve göçmenler için gizlenerek geçilebilecek önemli bir koridor oluşturmaktadır. Bu yolu izleyen göçmenler daha sonra ara bölgeyi geçerek Kıbrıs Cumhuriyetine ulaşmaktadırlar. 2020 yılında, İngiliz Üsleri salgın sebebiyle kendi yetkilerini kullanarak herhangi bir geçiş kısıtlaması koymamış, ancak Kıbrıs Cumhuriyeti'nin koyduğu kuralların geçerliliğini kabul etmiştir.⁴⁰ Bununla beraber, salgın dolayısıyla yürürlükte olan kararlar ve göçmenlerin sınırı geçmek için geçiş kapılarını kullanmadıkları gibi noktalar göz önünde bulundurulduğunda, İngiliz Üsleri aracılığıyla kuzeyden Kıbrıs Cumhuriyeti'ne geçişin arttığı gözlemlenmiştir⁴¹. 2020 yılında, sınırı yasal olmayan yollarla geçen 66 kişi gözaltına alınmıştır. Kaçakçılığı önlemek ve düzensiz göçün önüne geçme amacıyla İngiliz Üs otoriteleri yeni memur alımı yapmış ve yeni tespit araçları temin etmiştir.⁴² Bunlara ek olarak, sınır gözlem teçhizatı üretilmiş ve iki yeni araç temin edilmiştir. Düzensiz göçü engelleme amacıyla görevli memurlar geçiş kapılarından uzak alanlarda devriyelere çıkmaya başlamıştır.⁴³

İnsan kaçakçılığı, küresel anlamda tek bağlayıcı hukuki araç olan Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi tarafından kontrol edilmektedir.⁴⁴ Sözleşme, katılımcı devletlerin sözleşmedeki maddeleri belirli çerçeve içerisinde hayata geçirmelerine yardımcı olurken, ortak çalışma ve yardımlaşma, suçluların iadesi ve yasaların uygulanmasında ortak çalışmayı da güçlendirmeyi amaçlar.⁴⁵ Sözleşme 3 Protokol ile desteklenmiş, bu Protokollerden bir tanesi de Kara, Deniz ve Havayolları aracılığı ile göçmen kaçakçılığını önleme amacını taşımaktadır.⁴⁶ Protokol, organize suç örgütlerinin yüksek kar elde ettiği yasal olmayan yöntemlerle göçmenleri yüksek derece risk içeren yollardan taşımalarını önlemek

³⁹ Ibid

⁴⁰ Ibid

⁴¹ Ibid

⁴² Ibid

⁴³ Ibid

⁴⁴ United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols *resolution / adopted by the General Assembly*, 8 January 2001, A/RES/55/25

⁴⁵ Ibid

⁴⁶ UN General Assembly, *Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air, Supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime*, 15 November 2000

amacıyla 2004 yılının Ocak ayında yürürlüğe konmuştur. Kaçakçılığa karşı imzalanan bu Protokol devletlerarası ortak çalışmayı güçlendirmeyi, göçmenlerin istismar edilmelerini engellemeyi ve göçmen haklarını korumayı hedeflemektedir.⁴⁷ Kıbrıs Cumhuriyeti, Birleşik Krallık ve Türkiye'nin de bu Sözleşmeye ve İhtiyari Protokole üye olduklarının altı çizilmelidir.⁴⁸

Mal Kaçakçılığı:

İnsan kaçakçılığının yanı sıra, mal kaçakçılığı da bir diğer olgu olmakla beraber Yeşil Hat'ta düzensiz geçişlerin kontrolünün ne kadar zor olduğunu gözler önüne sermektedir⁴⁹. 2020 yılında, bir önceki yıl ile karşılaştırılınca %79'luk bir düşüş olsa da, Kıbrıs Cumhuriyeti 494 adet kaçak mal ele geçirmiştir. Bu düşüş, salgın döneminde kişilerin sınırlardan geçişlerinin düştüğünün göstergesidir ve kaçakçılığın önemli bir olgu olmaya devam ettiğini işaret etmektedir⁵⁰. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Yeşil Hat üzerinde ele geçirdiği kaçak mallar, tarımsal ürünlerin, fikri mülkiyet hakkını ihlal eden malların, sigara ve tütün ürünlerinin kaçakçılığında ciddi bir düşüş olduğunu göstermiştir. Sınırlarda en çok rastlanan ve kaçak olarak geçirilmeye çalışılan ürünler şu şekilde sıralanabilir; tütün ürünleri, tarımsal ürünler, alkol, araç, yakıt, ilaç ve böcek ilaçları. Az miktarda sigara kaçakçılığı, suçlunun ceza veya para cezası almasına sebep olabilir⁵¹.

İngiliz Dikelya Üssü otoritelerinden gelen bilgiler ışığında, 2019 yılında 653 adet, 2020 yılında ise 138 adet kaçak mala el konulduğu raporlanmış ve bir önceki sene ile karşılaştırılınca düşüş olduğu gözlemlenmiştir. Ara bölgede bulunan, Kıbrıslı Türklerin yaşamakta olduğu Pile köyünün (Yeşil Hat Tüzüğü 4. Madde (10)) geleneksel ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, İngiliz Üsleri Otoriteleri tarafından inşaat malzemeleri, balık, sigara, gibi ürünlerin giriş çıkışları takip edilmiş ve raporlanmıştır⁵². Bu bağlamda, insan kaçakçılığı suçu geçiş kapılarından uzak, kontrolün olmadığı alanlarda işlenirken, mal kaçakçılığı suçunun sınır kapılarında işlendiği gözlemlenmiştir.

İnsan Ticareti:

● Kıbrıs Cumhuriyeti

Kıbrıs'ta gerçekleşen insan ticareti tartışmaları daha çok cinsel istismar üzerine yoğunlaşır. Ancak, istismarın farklı çeşitleri de gerçekleşmektedir. Örneklendirecek olursak, zorla çalıştırma ve sahte evlilikler siyasi tartışmaların ve mevzuat değişikliklerinin odak noktası

⁴⁷ Ibid

⁴⁸ Ibid

⁴⁹ European Commission, Report from the Commission to the Council: Seventeenth report on the implementation of Council Regulation (EC) No 866/2004 of 29 April 2004 and the situation resulting from its application covering the period 1 January until 31 December 2020 <

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/com_2021_273_f1_green_line_report.pdf >Erişim tarihi: 23/12/2021

⁵⁰ Ibid

⁵¹ Ibid

⁵² Ibid

haline gelmiş bunun sebebi ise bu iki konunun yasa dışı göç suçunun işlenmesinde en önemli ayaklardan olarak algılanmasıdır. Diğer istismar çeşitleri ise yasal olmayan yollar aracılığıyla evlat edinme ve yine yasal olmayan yollardan organ temin etmektir. Kıbrıs Cumhuriyeti bu gibi suçların önüne geçme amacıyla geniş bir yasal çerçeve oluşturmuştur. Bu bağlamda en önemli gelişmelerden biri olarak 2014 yılında yürürlüğe giren İnsan Ticareti ve Sömürüsü ile Mücadele ve Mağdurların Korunması yasası (60 (I)/2014)⁵³ ve 2019 yılında eklenen değişiklikleri içeren yasadır⁵⁴. Göz önünde bulundurulması gereken nokta ise 2014 yılında yürürlüğe giren yasa ve üzerinde yapılan düzenlemeler insan kaçakçılığını önleme yasasının esas tabanını oluşturmakla beraber, daha geniş yasal çerçevenin bir parçasıdır. Bu bağlamda, Yabancılar ve Muhaceret Yasası (Fasıl 105), Ceza Yasası (Fasıl 154) ve Asgari Ücret Yasası (Yasa No. 109(I)/2014) başta olmak üzere, bu gibi bazı yasalar doğrudan veya dolaylı olarak önleyici, mücadele eden ve koruyan yasaları oluşturmakta ve destekleyici olmaktadır. Bu yasalara ek olarak, Çocuk Sömürüsü ve Çocuk Pornosu ile Mücadele ve Engelleme Yasası (Yasa No. 91 (I)/2014), 60(I)/2014 Yasasını destekleyerek, insan ticareti suçu mağduru olan çocukları korumakta ve suçluları yargılamaktadır.

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin insan ticareti ile mücadele alanında, devlet otoritelerinin kendi aralarındaki ortak çalışma yönünde yaşadıkları sıkıntılar, birçok yasal görevlerinin olması ve yürütme organlarında yaşanan sorunlar nedeniyle bu yasaların tam anlamıyla uygulanmasında sorunlar yaşanmaktadır. Teorik olarak mevzuat düzenlemeleri, insan ticareti mağdurlarından cinsel hizmetlerin alınmasının suç kapsamına alınması; insan ticareti suçu işleyenlere karşı (özellikle reşit olmayan çocuklara karşı işlendiğinde) ciddi yaptırımların getirilmesi; mağdurlara yönelik cezasızlık kuralının genişletilmesi gibi yasal boşlukları doldurmayı hedefler. Örneklendirecek olursak, 2019 mevzuat düzenlemesi insan ticareti mağduru olan şahısların cinsel hizmetler alanında çalıştırılması konusunda suçu işleyen kişi veya kişilerin cezalandırılma oranının veya verilen cezanın yükseltilmesini amaçlar.⁵⁵ Ancak, Kıbrıs'ta cezalandırma oranlarının düşük olması ve zaman alan yasal süreçler sebebiyle yukarıda adı geçen düzenleme ile alakalı örnek yaratacak bir dava henüz oluşmamıştır.⁵⁶

Aslına bakılırsa, yasaların ve mevzuat düzenlemelerinin tamamıyla uygulanabilmesi için hem kurumsal hem de siyasi irade ile birlikte kararlılığın önemi ciddi bir yer tutmaktadır. Kurumsal kararlılık ve etkililik iki şekilde denetlenebilir; 1) yasa tarafından önerilen insan ticaretine karşı ortak çalışma araçları (örn; Ulusal Koordinatör, Ulusal Sevk Mekanizması, Multidisipliner Ortak Çalışma Grubu ve İki Toplumlu Ortak Temas Odası çalışmaları) 2) İnsan ticaretine karşı

⁵³ Law for the Prevention and Combating of Trafficking and Exploitation of Persons and Protection of Victims of 2014 (Law 60(I)/2014)

⁵⁴ Prevention and Combating of Trafficking and Exploitation of Persons and Protection of Victims (Amendment) Law (Law 117(I)/2019)

⁵⁵ Ibid, article 19(a) and (b)

⁵⁶ Nasia Hadjigeorgiou, Demetra Loizou, Fezile Osum, Andrea Manoli, 'Determinants of Anti-Trafficking Efforts: Cyprus Case Study' (forthcoming, 2022, British Institute of International and Comparative Law) <

<https://www.biicl.org/projects/determinants-of-anti-trafficking-efforts> > Erişim tarihi: 23/12/2021

mücadele ile görevlendirilmiş Kıbrıs ekiplerinin çalışmaları (örn; İnsan Ticareti ile Mücadele Polis Ofisi, yasal uzmanlar, saha çalışanları, Sosyal Güvenlik Hizmetler, sivil toplum örgütleri, vs.). Bu bağlamda, insan ticareti suçunun mağduru olma ihtimali bulunan kişilerin tespit edilmesi ve ilgili mecralara bildirilmesi önemli bir yere sahiptir.

- **Kıbrıs Cumhuriyeti yönetimi altında olmayan bölge**

Kıbrıslı Türk sivil toplum örgütleri ve araştırmacı raporları göstermektedir ki, Kıbrıs'ın kuzeyinde seks ticareti ve emek sömürüsü bağlamında insan ticareti yaygın bir durumdadır.⁵⁷ Avrupa Birliği tarafından desteklenen ve Kıbrıs Türk Barolar Birliği tarafından yürütülen İnsan Ticareti Mağdurları için Adalet Projesi⁵⁸ tarafından oluşturulan acil destek hattına son bir buçuk yılda toplamda 320 kişi (39 kadın ve 282 erkek) ulaşmıştır. Bu şikâyet telefonları özellikle seks ticareti ve emek sömürüsü bağlamında insan ticareti vakalarını içeriyordu. Seks ticareti gece kulüpleri, otel veya özel mülk olan apartmanlardan gelirken, emek sömürüsü amaçlı insan ticareti inşaat, tarım, hizmet sektörü, ev işi gibi alanlardan gelmiştir. Kıbrıs Cumhuriyeti himayesi altında olmayan topraklarda, 2000'li yılların başından itibaren gece kulüplerinde kadınların seks ticaretine zorlandıkları yerel otoriteler tarafından bilinmesine rağmen, bu durum göz ardı edilmektedir.

'KKTC'de 2020 yılına kadar insan ticareti yasal çerçevede suç olarak tanımlanmamıştı. BM, İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesi, Ortadan Kaldırılması ve Cezalandırılması Protokolü (Palermo Protokolü) 9 Nisan 2018 yılında 'KKTC' meclisi tarafından yürürlüğe konmuş ve kısa bir süre içerisinde Cumhuriyetçi Türk Partisi kadın vekilleri tarafından taslak Ceza Yasası değişiklik düzenlemesi 'Hukuk Komitesi'ne' sunulmuştu. Hükümet değişikliği sebebiyle tasarı onaylanmamış, yeni hükümet kurulduktan sonra öneri tekrar mecliste 'Hukuk Komitesi'nin gündemine getirilmişti. 2019 yılının sonuna doğru ilgili STÖ'ler sürece dâhil olmuş ve tasarı tekrar düzenlenerek Meclisin gündemine getirilmişti. Yasa düzenlemesi 9 Mart 2020 tarihinde onanmış ve 23 Mart 2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Değişiklik, insan ticaretini suç kabul eden iki yönlü bir hüküm olmakla beraber⁵⁹, mağdurlar için koruma ve yardıma değinmemiş ayrıca yasal bir çerçeve de oluşturmamıştır. Ceza Yasası'nın 245B Maddesi, Palermo Protokolünün insan ticareti tanımına uygun olmakla beraber, ilgili konuyla alakalı suça azami 10 yıl hapis cezası öngörmektedir. Yasaya göre, eğer mahkeme insan ticareti bulgusuna rastlarsa, ilgili fiillere dair mağdurun rızasının olup

⁵⁷ Kıbrıs Türk Barolar Birliği, 'İnsan Ticareti Mağdurları için Adalet Projesi Kapanış Etkinliği ve Basın Toplantısı' (2021) <<https://www.kibrisbarolarbirligi.org/2021/08/05/insan-ticareti-magdurlari-icin-adalet-projesi-kapanis-etkinligi-ve-basin-konferansi/>> Erişim tarihi: 02/02/2022; KKTC İçişleri Bakanlığı, 'KKTC Gecekulüpleri Çalıştayı Sonuç Raporu' (2018); Evrensel Hasta Hakları Derneği, 'In-depth Research to Determine the Condition of Marginalised Groups Regarding Patients' Right in the northern part of Cyprus' (2021), p.55-p.70, <<https://www.ehhd.eu/en/in-depth-research-report/>> Erişim tarihi: 01/07/2020

⁵⁸ Kıbrıs Postası, 'İnsan Ticareti Mağdurları için Adalet Projesi Tamamlandı' (2021) <https://www.kibrispostasi.com/c35-KIBRIS_HABERLERI/n387959-insan-ticareti-magdurlari-icin-adalet-projesi-tamamlandi> Erişim tarihi: 02/02/2022

⁵⁹ Kıbrıs'ın kuzeyindeki insan ticareti ve insan kaçakçılığı maddelerine erişim için: <https://patcyprus.org/file/ceza-yasasi-degisiklik-tr_142.pdf> Erişim tarihi: 02/02/2022

olmadığının bir önemi yoktur. Yasanın 245B Maddesi cezanın suça göre artacağını belirtir; eğer mağdur çocuksa bu ceza 14 yıla kadar, eğer suç kamu personeli tarafından işlenirse ceza 16 yıla kadar hapis cezası öngörmektedir. Son olarak bu düzenleme, mağdurlara Yabancılar ve Muhaceret Yasası tarafından yargılanmalarına karşı dokunulmazlık sağlamaktadır.

İnsan ticareti suç olarak kabul edilse de, konuyla alakalı bugüne kadar herhangi bir mahkumiyet olmamıştır. 'KKTC' sınırları içerisinde mağdurlara yönelik koruma mekanizmalarının oluşturulmaması, yolsuzluk ve insan ticaretine karşı mücadele etme konusunda yeterli siyasi iradenin bulunmaması adanın kuzey tarafında insan ticaretinin artışının nedenini gözler önüne sermektedir.⁶⁰

Yeşil Hat ve İnsan Ticareti:

Yeşil Hat üzerinden gerçekleştirilen insan ticareti, 2005 yılında BM Genel Sekreteri tarafından ciddi bir sorun olarak nitelendirilmiş ve Ortak Temas Odası oluşturulmadan 4 yıl önce, 2006 yılında endişe duyulan önemli bir sorun olduğuna işaret edilmiştir.⁶¹ Ortak Temas Odası kurulurken önüne geçilmesi gerektiği belirtilen birçok suç arasında yine insan ticareti yer almıştı. Ancak şu ana kadar önüne geçilememiş bir sorun olarak kalmış ve bu hem 2017 hem de 2020 yıllarında BM Genel Sekreteri tarafından vurgulanmıştır.⁶² Yukarıda verilen bilgiler ışığında görülüyor ki, insan ticareti iyi organize edilmiş suç olarak uzunca bir süredir Kıbrıs'ta devam etmektedir. Yeterli akademik araştırma olmamasından dolayı karşılıklı olarak bu arz-talep durumunun ne olduğunu analiz edememekteyiz. Dr. Nasia Hadjigeorgiou, Dr. Demetra Loizou, Fezile Osum ve Andrea Manoli tarafından British Institute of International and Comparative Law için hazırlanan Kıbrıs'ta İnsan Ticareti ile Mücadele Etkenleri⁶³ raporunda, adadaki ateşkes durumunun ve Yeşil Hattın kalıcılılaşmasının, insan ticaretiyle mücadelenin karşısında en büyük sorun olarak durduğu işaret edilmiştir. Ayrıca resmi olmayan kanıtlar, adanın kuzeyinde istismar edilen kişi veya kişilerin kaçakçılar aracılığıyla Kıbrıs Cumhuriyeti'ne geçiş yaparak daha güvenli bir yaşam aradığını göstermektedir.

⁶⁰ Nasia Hadjigeorgiou, Demetra Loizou, Fezile Osum, Andrea Manoli, 'Determinants of Anti-Trafficking Efforts: Cyprus Case Study' (forthcoming, 2022, British Institute of International and Comparative Law) < <https://www.biicl.org/projects/determinants-of-anti-trafficking-efforts> > Erişim tarihi: 06/02/2022

⁶¹ Report of the Secretary-General on the United Nations operation in Cyprus (27 May 2005, S/2005/353), para. 23; Report of the Secretary-General on the United Nations operation in Cyprus (23 May 2006, S/2006/315), para. 24; Report of the Secretary-General on the United Nations operation in Cyprus (4 June 2007, S/2007/328), para. 38.

⁶² Report of the Secretary-General on the United Nations operation in Cyprus (10 July 2017, S/2017/586) para 15 <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2017_586.pdf>Erişim tarihi: 11/01/2022; United Nations operation in Cyprus: Report of the Secretary-General (7 January 2020, S/2020/23), para 9 <https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2020_23.pdf> Erişim tarihi: 11/01/2022

⁶³ Nasia Hadjigeorgiou, Demetra Loizou, Fezile Osum, Andrea Manoli, 'Determinants of Anti-Trafficking Efforts: Cyprus Case Study' (forthcoming, 2022, British Institute of International and Comparative Law) < <https://www.biicl.org/projects/determinants-of-anti-trafficking-efforts> > Erişim tarihi: 23/12/2021

Ön Gözlemler;

Bu rapor, konu ile alakalı detaylı bilgi sunmayı ve proje ile alakalı bilgi vermeyi amaçlamaktadır. Bu kısımda kısaca proje esnasında elde edilen ön gözlemlere kısaca yer verilecektir. El Kitabı altında proje ekibi ön gözlemlere dair daha detaylı bilgi sağlamaktadır. El Kitabı ayrıca proje süresince elde edilen bilgiler ışığında önerileri ve başarılı uygulamaları barındırmaktadır.

İlk gözlem resmi veriler ile aslında gerçekte yaşananlar arasındaki farklılıklara dairdir. Kıbrıs Cumhuriyeti'nde sağlam zemine oturtulmuş yasal ve kurumsal çerçeve olsa da, bu çerçevelerin sahada uygulamaları sorunludur. Kıbrıs Cumhuriyeti ve 'KKTC' nin sahada yeterli uygulamaları yerine getirmeme sebepleri genellikle yolsuzluk ve siyasi irade eksikliğine bağlansa da, bu sorunların ötesine bakmamız ve hatta bu sorunlardan uzak durmaya veya etkilerini en aza indirmeye yönelik çalışmalar yapmamız gerekmektedir.

İnsan ticareti ve kaçakçılığının süregelen evrimi ve değişiminde çekici ve itici faktörler önemli bir yer tutar. Hem Kıbrıs içi hem de Kıbrıs dışında çekici ve itici faktörlerin insan ticareti ve kaçakçılığı, bu suçların mağduru olan kişilerin geçmişleri, kaçakçıların kullandığı yöntem ve yollar ile bağlantısını öğrenerek, hem Kıbrıs'ta hem de genelde bu suçun önüne nasıl geçilebileceğine dair mücadele yolları oluşturulmalıdır. Mağdur olanlar hangi bölgeden gelmekte, maruz kaldıkları istismar biçimi, yaşlar ve cinsiyetleri bu karşı mücadelede bilinmesi gereken önemli noktalardır. Mağdurların profili oluşturulurken, kadın/erkek/çocuk 'tan öte bu yukarıda bahsedilenler gibi birçok detayın göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu bağlamda, 'KKTC' ve Kıbrıs Cumhuriyeti yetkililerinin yetersiz ortak çalışması en doğru bilginin elde edilmesi ve sorunun anlaşılmasını önlemektedir. Buna bağlı olarak İngiliz Üs otoritelerinin çalışmaları çok önemlidir. Bunlara proje altında oluşturulan El Kitabı'nda özellikle iyi uygulamalar ve öneriler kısımlarında yer verilmiştir.

PROJE FAALİYETLERİNİN RAPORLANMASI

Proje hedeflerine ulaşma amacıyla, aşağıda belirtilen aktiviteleri uygulamaya geçirmiştir⁶⁴:

Yeşil Hat üzerinden gerçekleştirilen kaçakçılık ve insan ticaretini tespit etme, engelleme, araştırma ve yargılama konulu açılış etkinliği: Sivil toplum örgütleri, uzmanlar gibi sahada çalışan paydaşlardan bir ağ oluşturarak kalıcı bir çerçeve oluşturulma hedeflenmiştir. Birçok uzman seminerler verirken katılımcılar bu seminerlerde günümüzde insan ticareti, kaçakçılık yoluyla ekonomik suçlar ve bu suçlar ile nasıl mücadele edilip engellenebileceği hakkında bilgilerini paylaşırken, farklı ülkelerin bu suçla nasıl mücadele ettiğini ve Kıbrıs'ta nasıl bir yöntem izlenebileceği hakkında görüşlerini paylaştılar. Etkinlikten elde edilen sonuçlar, Yeşil Hat üzerinden Kıbrıs'ta gerçekleştirilen mal ve insan kaçakçılığı ve buna ilaveten insan ticareti

⁶⁴ UCLan Cyprus, 'Smuggling and Trafficking across the Green line' <<https://htsproject.uclancyprus.ac.cy/>>
Erişim tarihi: 23/02/2022

suçunun engellenmesi, tespit edilmesi, araştırılması ve yargılanması üzerine bütüncül, çok branşlı yöntemlerin uygulanması gerekliliğini ön plana çıkardı⁶⁵.

Düzenlenen seminerler:

- 1.1 'Yeşil Hat Güvenliği'- Dr. Nasia Hadjigeorgiou, Geçiş Dönemi Adaleti ve İnsan Hakları alanında Yrd. Dç. Dr., UCLan Kıbrıs, Hukuk Fakültesi Dekan Yardımcısı ve ICLAIM Bölge Uzmanı
- 1.2 'Yeşil Hat Üzerinden İnsan ve Mal Kaçakçılığı: Yaygın bir olgu'- Andrea Manoli, UCLan Kıbrıs, Hukuk Fakültesi, İngiliz ve Kıbrıs Hukuku Öğretim Görevlisi, SHT Proje Koordinatörü ve ICLAIM Araştırma Görevlisi (Ocak 2022'ye kadar)
- 1.3 'Kıbrıs'ta İnsan Ticareti ile Mücadele: Yasalar ve Uygulama'- Dr Demetra Loizou, UCLan Kıbrıs, Hukuk Fakültesi, Uluslararası Ceza Hukuku alanında Öğretim Görevlisi, ICLAIM Bölge Uzmanı ve Fezile Osum, UCLan Kıbrıs, Hukuk Fakültesi Araştırma Görevlisi ve ICLAIM Araştırma Görevlisi

Seminerler, UCLan Kıbrıs, Hukuk Fakültesi Avrupa Hukuku ve Reform Profesörü ve Hukuk Fakültesi Başkanı ve ICLAIM Kurucusu Prof. Stéphanie Laulhé tarafından yönetilen beyin fırtınası çalışmaları ve odak grup çalışmaları ile sonlandırılmıştır.

Düzenlenen eğitimler:

- 1.1 'Kıbrıs'ta İnsan Ticareti ve Ara Bölge' Web Semineri⁶⁶
- 1.2 'İnsan Ticareti ve Stratejik Davalama' CPD Çevrimiçi Eğitimi⁶⁷
- 1.3 'Yeşil Hat Üzerinden Gerçekleştirilen Kaçakçılık ve İnsan Ticareti Haritalandırılması' Web Semineri⁶⁸
- 1.4 'Yeşil Hat Tüzüğü ve Yasadışı Mal Kaçakçılığı' Web Semineri⁶⁹
- 1.5 'Travma'yı Anlayan Uzmanlar' CPD Çevrimiçi Eğitimi⁷⁰

⁶⁵ UCLan Cyprus, 'Smuggling and Trafficking Across the Green Line Launch Event' <<https://htsproject.uclancyprus.ac.cy/smuggling-and-trafficking-across-the-green-line-launch-event/>> Erişim tarihi: 23/02/2022

⁶⁶ UCLan Cyprus, 'Smuggling and Trafficking Across the Green Line Launch Event' <<https://htsproject.uclancyprus.ac.cy/webinar-on-human-trafficking-and-the-buffer-zone-in-cyprus-dr-nasia-hadjigeorgiou/>> Erişim tarihi: 23/02/2022

⁶⁷ UCLan Cyprus, 'Online Training: Strategic Litigation in the field of Human Trafficking – Prof. Stephanie Laulhe Shaelou, Catherine Meredith, Anthony Vaughan, Grainne Mellon' <<https://htsproject.uclancyprus.ac.cy/online-training-strategic-litigation-in-the-field-of-human-trafficking-prof-stephanie-laulhe-shaelou-catherine-meredith-anthony-vaughan-grainne-mellon/>> Erişim tarihi: 23/02/2022

⁶⁸ UCLan Cyprus, 'Mapping Human Smuggling and Trafficking' <<https://htsproject.uclancyprus.ac.cy/mapping-human-smuggling-and-trafficking/>> Erişim tarihi: 23/02/2022

⁶⁹ UCLan Cyprus, 'Green Line Regulation and Smuggling of Goods' <<https://htsproject.uclancyprus.ac.cy/green-line-regulation-and-smuggling-of-goods/>> Erişim tarihi: 23/02/2022

⁷⁰ UCLan Cyprus, 'Becoming Trauma Informed Professionals' <<https://htsproject.uclancyprus.ac.cy/becoming-trauma-informed-professionals/>> Erişim tarihi: 23/02/2022

Yeşil Hat üzerinden gerçekleştirilen ekonomik suçlar ve suç faaliyetleri değerlendirme, araştırma ve mücadele amaçlı oluşturulan **İyi Uygulamalar El Kitabı**, ilgili paydaşlar ile yapılan çalışma sonucu ücretsiz bir şekilde ulaşılabilecek çevrimiçi bir kaynak haline getirilmiştir⁷¹. İyi Uygulamalar El Kitabı, Yeşil Hat üzerinden gerçekleştirilen kaçakçılık, insan ticareti gibi yasadışı suç faaliyetlerini araştıran, tespit eden ve değerlendiren önemli bir kaynaktır. Ayrıca El Kitabı, kaçakçılıkla ve insan ticareti ile nasıl mücadele edilebileceğine dair öneriler de sunmaktadır.

Dijital Platform araştırma görevlilerinin ve diğer paydaşların Kıbrıs, AB, BM ve diğer yasal çerçevelerle alakalı araştırmalarını ve yazılarını, hukukçular, alanda çalışan kişiler ve gençler ile paylaşabileceği bir platformdur.⁷² Bu platform aşağıdakilerden oluşmaktadır:

- 1- Kaynaklar
- 2- Yazarlar
- 3- Tartışma Alanı
- 4- Etkinlikler
- 5- Veriler ve Araştırmalar (İngilizce, Türkçe ve Yunanca)
- 6- Ağlar ve Bağlantılar

Son olarak, **Yeşil Hat üzerinden kaçakçılık ve insan ticareti raporu**, Yeşil Hat aracılığıyla gerçekleştirilen insan ve mal kaçakçılığı ve insan ticareti konularında araştırma ve veriler sağlar.

Proje süresi boyunca araştırmacılar, ilgili kaynakları ve elde edilen bilgileri, etkinlikleri ve sonuçları ilgili paydaşlara göndererek hem proje hakkında sürekli güncelleme yapmış, hem de aktif katılımlarını sağlamayı amaçlamıştır.

Ana Yazar: Andrea Manoli

İkinci Yazar: Fezile Osum

Hakemler: Dr Nasia Hadjigeorgiou, Dr Demetra Loizou

Kalite Lideri: Prof Stephanie Laulhe-Shaelou

Bu Rapor, Doğukan Akdeniz tarafından Türkçe diline tercüme edilmiştir.

Proje, İngiliz Lefkoşa Yüksek Komiserliği tarafından desteklenmektedir. Burada ifade edilen tüm görüşler münhasıran yazarlar ve yazım ekibine aittir. Herhangi bir hata varsa, yazar ve yazım ekibine aittir.

⁷¹ UCLan Cyprus, 'Outputs' <<https://htsproject.uclancyprus.ac.cy/category/outputs/>> Erişim tarihi: 23/02/2022

⁷² UCLan Cyprus, 'Smuggling and Human Trafficking Across the Green Line' <<https://htsproject.uclancyprus.ac.cy/>> Erişim tarihi: 23/02/2022